

วิจัยชั้นเรียนเปลี่ยนครู
เรื่องพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม

ทิพกฤษตา ฤทธิบุญ(ครูตุ๊กตา)

โรงเรียนเพลินพัฒนา วิชาดนตรีชีวิต ช่วงชั้นที่๑
ปีการศึกษา๒๕๖๑

บันทึกการใคร่ครวญตนเอง

บันทึกการใคร่ครวญตนเอง บันทึกและระลึกได้ว่าฉันทำอะไรอยู่ ทำไมฉันถึงอยากเป็นครูที่ดี และฉันเป็นมันอยู่ไหม ฉันเคยได้มีโอกาสเป็นมันหรือเปล่า ฉันต้องเขียน ฉันไม่ชอบงานเขียนเอามาก ๆ และยิ่งต้องมาเขียน เขียน ฉันก็ยังไม่ชอบ ฉันกล่าวประโยคนี้กับครูของฉันในวันที่ก้าวเท้าเข้าไปในสถาบันอาศรมศิลป์ และที่แห่งนี้ทำให้ฉันอยากเป็นครู และต้องเป็นครูที่ดี

ฉันอยากเป็นครู ฉันได้เป็นครู ฉันได้เป็นครู แต่การเป็นครูที่ดี ฉันไม่แน่ใจว่าได้ลงเป็นหรือยัง แต่ฉันเห็น เห็นครูขณะที่ฉันเริ่มเรียนวิชาชีพครู ครูผู้ให้ฉันพูด และพูด ความอ่อนโยนที่ฉันสัมผัส สิ่งที่ฉันอยากเห็นแบบอย่าง คำพูดสั้น ๆ รอยยิ้ม ผู้ฟัง รอยยิ้ม ผู้รอว่าฉันพร้อมจะพูด รอยยิ้ม

ฉันเริ่มอยากเป็นครู ฉันอยากสอนในแบบนั้น แบบนี้ เยอะมากมาย ดูครูจะสนุกเมื่อฉันเริ่มเล่าสิ่งต่าง ๆ แต่ฉันจะต้องเขียนสิ่งเหล่านี้ออกมา ทำไงดี

ฉันอยากเป็นแบบครู ครูฟังเรื่องเล่าของฉัน ฉันเล่า เล่า และเล่าวนไปมา ครูส่งกระดาษหนึ่งใบให้ฉัน ฉันเล่า ฉันเป็นคนเล่าเองหรือนี้ รอยยิ้มยังติดในหัวใจฉัน ฉันเห็นว่าค่อยรอ รอ ฉันต้องรอ และรอให้เป็น เพื่อวันที่ฉันจะได้เป็นครูที่ดี

วันเวลาผ่านไป ไหวหลายปี ความเป็นครูที่ดีฉันเริ่มไม่แน่ใจ มีสิ่งที่ฉันไม่ชอบหลายอย่าง มีหลายอย่างที่ไม่ชอบหลายสิ่ง ฉันไม่มีอารมณ์สอนเลย ไม่อยากสอนเลย ฉันไม่อยากแม้แต่จะเดินเข้าชั้นเรียนของตนเองในเวลาที่ฉันไม่มีความสุข ฉันไม่พร้อมสอน ฉันนั่งในห้องดนตรีและถอนหายใจถึงความไม่มีความสุข เสียงเดินกระทบบันไดไม้ ฉันชะงักเห็นเด็กยืนรอที่บันไดพร้อมกับตั้งแถวอย่างเป็นระเบียบ รอยยิ้มและเสียงเรียกชื่อฉัน ปลูกสติ เพิ่งนึกถึงครูที่สอนฉันในวันแรกที่เรียนวิชาชีพครู สติ คำสั้น ๆ มันสั้นจนฉัน ได้เกิดลิ้มมันไปนาน นานแสนนาน และนานจนฉันขาดสติอยู่บ่อยครั้ง

ฉันอยากเป็นครู ก็ต้องเรียนรู้ที่จะเป็นครู ครูของฉันไม่ได้สอนว่าครูต้องเป็นครู แต่ครูต้องเป็นมนุษย์ ไม่ใช่แค่เคลื่อนไหว หรือเคลื่อนไหวที่ทางกาย แต่ต้องรู้จักการเคลื่อนไหวที่ทางใจ

การที่เราสามารถควบคุมมันได้ ใจเรา ถ้าเราควบคุมมันได้ รู้ว่ามันจะมา เราก็รู้ รัับรู้ว่ามันจะไปเราก็รับรู้ เราต้องทันมัน ทันอารมณ์ของตนเอง

ฉันอยากเป็นครู เรื่องเล่าในชั้นเรียนเมื่อครั้งมาเป็นครู ฉันไม่เข้าใจว่าทำไมห้องเรียนจึงดูวุ่นวาย เด็กคนนั้น เด็กคนนี้ไม่ได้ตั้งใจ ไม่เป็นอย่างที่ฉันคิดเอาไว้เลย ฉันวุ่นวายกับเรื่องนี้อยู่ยาวนาน นานจนต้องเอาไปทำงานวิจัยชั้นเรียน การทำงานวิจัยครั้งนี้ฉันกลับได้มองเห็นความเป็นครู ของครูฉัน ครูที่มองเห็นฉันว่าฉันมองไม่เห็นอะไร ชวนมองด้วยสายตา และรอยยิ้มที่อ่อนโยน ครูไม่ได้มองเห็นแค่ฉัน แต่ครูยังมองเห็นเด็กนักเรียนในห้องของฉันที่ฉันแทบไม่ยอมมอง เวล่านักเรียนไม่สนใจเวลาฉันสอน ครูถามฉันว่าฉันเป็นอะไร ฉันโกรธว่าทำไมฉันตั้งใจสอนแล้วนักเรียนไม่สนใจเรียน ฉันเสียใจทั้งๆที่ตั้งใจทำสื่อ แต่เด็กๆก็ชวนกันคุย ครูให้ฉันเล่าสภาพห้องเรียน ฉันเล่าและเล่าเรื่องต่าง ๆ ครูฉันไม่เห็นว่เด็กจะมีปัญหาอะไรเกินจะสอนมากนัก ต้องค่อย ๆ หาวิธี แต่สิ่งที่ต้องรีบแก้ และเป็นปัญหาใหญ่คือ ความคาดหวังในตัวเด็ก ๆ ที่ฉันต้องการ วันเวลาที่ฉันทำงานวิจัย การสอนไม่ใช่ปัญหาของฉัน แต่การที่ต้องอดทนและต้องดึงสติกลับมาให้ทันมันสำคัญกว่าสิ่งอื่น และครูที่ดึงสติของฉันอยู่บ่อยครั้ง นั่นก็คือนักเรียน

ฉันได้มาสังเกตนักเรียนตนเอง ถึงกระบวนการในการเรียนรู้กิจกรรม ฉันเห็นถึงการอยากจะพัฒนาการสังเกตความเร็วและช้าของการเคลื่อนไหวร่างกาย และเห็นว่านักเรียนของฉันจะเรียนรู้กิจกรรมผ่านการแลกเปลี่ยนของเพื่อน และร่วมมือในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของเพื่อนเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม

ฉันมอง ความรู้ เป็น ผลผลิต (Product) หรือเป็น กระบวนการ (Process)

ฉันมองเห็นกิจกรรมในชั้นเรียนตนเอง ไม่ราบเรียบ เริ่มต้นของการทำกิจกรรม ฉันพยายามเตรียมความพร้อม ชักชวนให้นักเรียนเห็นถึงเป้าหมาย และความสำคัญในการทำตามกติกาต่าง ๆ เมื่อเริ่มกิจกรรมที่เป็นการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ หรือ มีการใช้ร่างกายสร้างสรรค์ ฉันเห็นนักเรียนบางคนใช้ความเร็วขณะทำกิจกรรม เช่น วิ่ง เดินด้วยความเร็ว แต่อัตราความเร็วของสมาชิกเพียงไม่กี่คน ได้สร้างอุบัติเหตุ เช่น การชนกัน เกิดการเบียดขณะเคลื่อนไหวพร้อมกัน ทำให้เกิดอุปสรรคกับเพื่อนในการต้องคอยเพิ่มการสังเกต หลบ

หรือคอยคิดที่จะหลีก จนนำไปสู่เสียงสะท้อนภายในชั้นเรียนเรื่อง ความปลอดภัยในการใช้พื้นที่ นักเรียนและฉันร่วมกันสะท้อนการใช้พื้นที่ให้เกิดความปลอดภัย ฉันและนักเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและยกตัวอย่าง

ฉันมองเห็นว่าการเรียนรู้และนักเรียนร่วมเรียนรู้กันไปขณะที่ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย หลายสัปดาห์นักเรียนที่มีการสังเกตรูปแบบ ความเร็ว ที่เพื่อนในกลุ่มตนเอง หรือแม้แต่ผู้นำ ทำให้ฉันเห็นว่าทุกคนมีการเคารพกัน และการทำงานเป็นทีมน่าจะช่วยขับเคลื่อนบางคนที่มีการใช้ความเร็วที่จะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุลดลง นักเรียนเหล่านั้นควรเริ่มสังเกตและเรียนรู้กระบวนการ การรักษาความเร็วให้มีความคงที่ หรือ การควบคุมปริมาณความเร็วของตนเอง เพื่อให้สามารถเคลื่อนไหวร่วมกับเพื่อนได้

ฉันมองเห็นกระบวนการเคลื่อนไหวเหล่านี้ เป็นกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อที่จะพัฒนทักษะการทำงานเป็นทีม ฉันมองเห็นการทำงานเป็นทีมที่จะพัฒนาไปสู่การปฏิบัติรวมวงบนเครื่องดนตรีของนักเรียนของฉัน

การสอนของฉันมีข้อดีอย่างไร

ฉันเห็นนักเรียนเคลื่อนไหวด้วยความเร็วขณะทำกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ผ่านร่างกายตนเอง และร่างกายของเพื่อน โครงสร้างที่ไม่มั่นคง ล้มง่าย เกิดอันตรายเมื่อมีการชนกัน การสังเกตผ่านครูยังไม่เพียงพอ ฉันเปิดวงแลกเปลี่ยนสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทันทีหลังเกิด อุปสรรค ในจังหวะการเคลื่อนไหวที่ นักเรียนแลกเปลี่ยนตามขั้นตอน ยกมือ สนทนาจากการที่ตนเองเห็น และการถูกกระทบถึงอันตราย มันไม่ร้ายแรง เพราะนี่คือห้องเรียน แล้วมันส่งผลอย่างไรกันฉันส่งคำถามกลับ นักเรียนพากันตอบสลับกันมาถึงความไม่พร้อมเพียง ไม่พร้อมเพียงมันส่งผลอย่างไรต่อ นักเรียนสะท้อนกลับถึงการไปต่อของการเคลื่อนไหวที่แตกต่าง ความแตกต่าง เริ่มเป็นจุดเริ่มต้นของความแตกแยก

เคลื่อนไหวให้พร้อมเพียงลดการแตกแยก และแตกวง แล้วแบบไหนเรียกว่าพร้อมเพียง นักเรียนตอบฉันกลับ ก็ไปพร้อมกันในความเร็วเท่าๆ กัน ความเร็วที่เรียกว่าเท่ากันมันเป็นอย่างไร ความเร็วที่เท่ากันก็คือ การที่เรามีช่วงเวลาตรงกันหมดทุกคน

ช่วงเวลาที่เรากำลังตรงกัน เวลา ในการเรียนดนตรี เวลาสำคัญ เพราะเวลาเป็น ตัวกำหนด และเวลาที่เหมาะสมกับนักเรียนมันเป็นเวลาที่มีงั้น หรือ เวลาที่เหมาะสมกับการ เคลื่อนที่ที่ต้องใช้เวลาเท่าไรจึงจะดี

เวลาที่ดี ต้องเป็นเวลาที่เราสะดวก พระท่านบอกเอาไว้ ฉันได้เวลาเริ่มหาเวลาดีให้ นักเรียนด้วยกัน ปล่อยให้ให้นักเรียนหาเวลาของตนเอง ด้วยการให้นักเรียนเคลื่อนที่อย่างอิสระ และหยุดตามที่นักเรียนต้องการหยุด แต่ เมื่อเริ่มเคลื่อนที่เพียงแค่นี้ คนอื่นต้องเคลื่อนที่ ตาม เมื่อเริ่มหยุด และเริ่มเห็นคนอื่นหยุดต้องหยุดตาม การเริ่มสังเกต เวลาที่สำคัญที่สุด เพราะเราจะเริ่มวัดชีพจรของนักเรียน และนักเรียนจะเริ่มรับรู้ชีพจรของนักเรียนคนอื่นๆด้วยกัน

เริ่มนับชีพจร กิจกรรมกับจังหวะเป็นกิจกรรมที่ทำให้สังเกตนักเรียนในชั้นได้มากขึ้น รวมทั้งนักเรียนประถมต้นชั้น ๓ ห้อง ๒ ในปีการศึกษานี้ ฉันรู้สึกว่ามีนักเรียน ๓ คนที่มีการ เคลื่อนที่เร็วกว่าเพื่อนในห้องเรียนเดียวกัน และการเคลื่อนไหวด้วยความเร็วนี้รบกวน และเป็น อุปสรรคต่อเพื่อนสมาชิกคนอื่นเมื่อต้องใช้พื้นที่สร้างสรรค์ร่างกาย สิ่งที่ทำให้เห็นรู้สึกถึง ความเร็วนี้มากขึ้น เมื่อนักเรียนเริ่มปฏิบัติรวมวงบนเครื่องดนตรี จังหวะและทำนองที่ไม่ เท่ากัน ระดับเสียงที่ไม่กลมกลืน ฉันเห็นได้อย่างชัดเจนชีพจร ๓ คนนั้นแตกต่างออกไปจาก เพื่อนนักเรียนคนอื่น ฉันเห็นผ่านกระบวนการการทำกิจกรรมเหล่านี้ ฉันจะออกแบบกิจกรรม ปรับชีพจร ให้ทุกคนมีอัตราความเร็ว และการปรับเปลี่ยนตนเอง ฉันเริ่มกลับมาออกแบบ กิจกรรมให้นักเรียนเรียนได้รู้กันเองว่าเราจะสังเกตการใช้ความเร็ว หรือ ช้า เพื่อพัฒนาการ ทำงานเป็นทีมและนำไปสู่การปฏิบัติรวมวงได้อย่างไร

ฉันต้องปรับปรุงอะไรบ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีเวลาเพื่อความคิด

ฉันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวของตนเองในการควบคุมสติขณะที่มีนักเรียนทำ กิจกรรมได้ไม่ต่อเนื่องจนส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติรวมวงบนเครื่องดนตรี และการพัฒนา ทักษะการทำงานเป็นทีม

ฉันจะดำเนินการตามขั้นตอนอะไรบ้าง เพื่อให้มั่นใจว่าที่ทำได้เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เป็นหลัก

แนวทางแก้ไขที่ฉันวางแผนไว้ คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน หรือ เสนอความคิดเห็นในการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาในชั้นเรียน พัฒนาการช่วยเหลือการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน “เพื่อนช่วยเพื่อน” หรือ “Peer Assist” เป็นการจัดการความรู้ก่อนลงมือทำกิจกรรม (Learning Before Doing) เพื่อแสวงหาผู้ช่วยที่มีความแตกต่างมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อขยายกรอบความคิดให้กว้างและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัย “คน” เป็นผู้นำ (People Driven) เปิดมุมมองความคิดที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนระหว่างทีมที่มีทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่มองอะไรเพียงด้านเดียว

ฉันได้เรียนรู้จากกิจกรรมเหล่านี้ อย่างไรบ้าง

เหตุผลที่ฉันเลือกกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะการเรียนรู้จากเพื่อนจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอีกชั้น ในขณะที่เพื่อนกลุ่มที่อาสาช่วยเพื่อนอีกที่นั่นก็ยังคงตะกอนการเรียนรู้ หรือ การได้ซ้ำและทบทวนการเรียนรู้ของตนเองจนถึงความทอ้งแท้ในเรียนรู้อีก

จัดทำรายการวิธีการเก็บข้อมูลแสดงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ขอบเขตที่ฉันตั้งใจในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียน ชั้น ๓ ห้องเรียนที่ ๒ ภาคเรียนวิม้งสา ปีการศึกษา ๒๕๖๑

มีกิจกรรมอะไรบ้างที่จะทำ

ขั้นตอนแรกที่ฉันเริ่มทำงานคือ สัปดาห์ที่ ๔ ฉันทำกิจกรรมตามกติกาเริ่ม และหยุดเป้าหมายของกิจกรรมนี้ คือ นักเรียนต้องใช้ในการสังเกตการเริ่มและหยุดของเพื่อน ในการทำกิจกรรม ๕ นาทีแรก ไคชิน กร และเซน มีการเคลื่อนไหวด้วยความเร็ว และเกิดการชนกับเพื่อนคนอื่นขณะเคลื่อนไหว ฉันสังเกตเห็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนตนเอง จึงให้นักเรียนหยุดกิจกรรม และตั้งวงร่วมแลกเปลี่ยนทันที ฉันตั้งคำถามกับนักเรียนถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น ทิกเกอร์ ยกมือและพูดถึงจำนวนสมาชิกที่เคลื่อนที่มาชนกัน โมน่า พูดถึงการทำ

ท่าทางไม่เป็นไปตามจังหวะมีบางคนใช้ความเร็วมากกว่าเพื่อนคนอื่นๆ บันดาสะท้อนการโดนตัวกันขณะเคลื่อนที่ น้ำข้าวพูดว่า เซนกับกรมีการชนตัวกัน ฉันจึงถามนักเรียนถึงความปลอดภัยในการเคลื่อนที่เพื่อการสร้างสรรค์ นี่โอสสะท้อนการที่เราต้องพยายามทรงตัวให้ได้ ไม่โยกไปมา มุกสะท้อนการไม่เร่งความเร็วขณะเคลื่อนที่ ควรฟังจังหวะและสังเกตเพื่อนมากขึ้น ในการทำกิจกรรมเคลื่อนไหว และสร้างสรรค์ร่างกายภายใต้เงื่อนไขเริ่มและหยุด

ลักษณะของฉันได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากโครงการวิจัย

เมื่อฉันลดความกังวลและควบคุมสติขณะที่นักเรียนไม่ทำตามกติกา มีการใช้ความเร็วจนเกิดอุบัติเหตุในห้องเรียน และส่งผลให้เกิดความไม่ราบเรียบและต่อเนื่องขณะทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเริ่มและสลับหยุดนิ่ง นักเรียนมีการสะท้อนการเรียนรู้จากการสอบถามและบอกความรู้สึกของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในการเรียนรู้การเคารพกติกาที่มีการตกลงกัน

การเรียนรู้ใหม่ของฉันมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างไรบ้าง

ความรู้ใหม่ของฉันสร้างให้ฉันรู้จักการควบคุมสติตนเองเมื่อมีเหตุการณ์เข้ามารบกวนความรู้สึก และลดความคาดหวังในผลการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนร่วมกัน เพิ่มการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น และบันทึกข้อมูลการแลกเปลี่ยนของนักเรียนที่มีการสะท้อนการเรียนรู้ หรือการสังเกตการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย